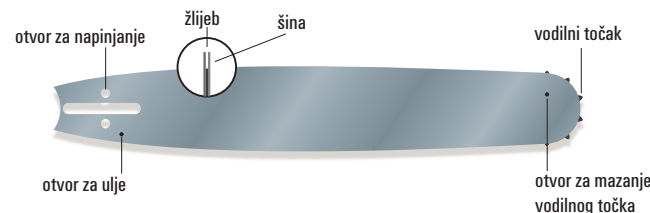

Mač motorne testere

Dužinu mača izabiramo u zavisnosti od debljine drveta za sječu i od snage motorne testere. Mora da odgovara tipu motorne testere (uputstvu proizvođača).

Postoje **dva osnovna tipa** mača:

- **Sa vodećim točkom** – manje trenje i istrošenost, a traži dodatno održavanje
- **Bez vodećeg točka** – veće trenje i istrošenost, a manje održavanje

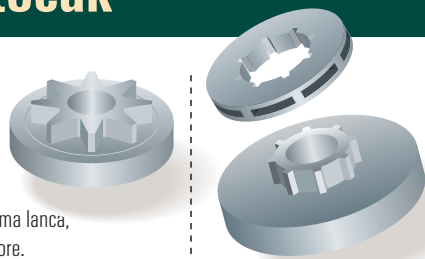

Održavanje mača motorne testere

- Zbog ravnomjernog trošenja najmanje jednom dnevno mač **okrenemo**
- Redovno treba **podmazivati** vodilni točak (kada punimo gorivo)
- Žlijeb i otvor za ulje **čistimo** svakodnevno
- Podmazivanje mača i lanca **provjerimo** na način, da vrh mača (kada je lanac u slobodnom hodu) okrenemo prema svijetloj površini, na kojoj se mora nakon nekoliko sekundi pojaviti vidni trag ulja
- Prema potrebi turpijom **uklonimo** oštre rubove (iglu) na šinama
- Oštećeni mač **zamijenimo** (popravimo) da ne ošteti lanac, a on dalje pogonski točak

Pogonski točak

Pogonski točak može da bude **zupčasti** (zupčanik) ili **sa utorima**. Uvijek mora u potpunosti da odgovara pogonskim članovima lanca, koji tačno naliježu na zube ili uture.

Prekomjerno istrošeni pogonski točak treba što prije **zamijeniti** da ne ošteti ostale radne dijelova motorne testere.

Nekoliko praktičnih savjeta

- Skoro sva **oštećenja** na radnim dijelovima motorne testere prouzrokuje nepravilnom pripremom lanca (oštreanjem, napinjanjem).
- Novi lanac nekoliko sati **namočimo** u ulje da ga dekonzerviramo i nauljimo.
- Posle namještanja na mač, lanac **ostavimo** nekoliko minuta da se okreće pod djelimičnim gasom motorne testere.
- Nepravilno napet lanac **opasan** je i prouzrokuje oštećenja na svim radnim dijelovima motorne testere.
- Pravilno zategnut lanac naliježe na mač, možemo ga sa rukom **povući** po žlijebu a da pri tome ne pomjeramo motornu testeru.
- Za dobro održavanje radnih dijelova treba da uvažavamo **uputstva** proizvođača i upotrebljavamo odgovarajući alat.
- Kod rada u šumi moramo uvijek imati sa sobom **dodatni** lanac za slučaj da se jedan pocjepa ili jako ošteti.
- Jedan mač i jedan pogonski točak moraju kod pravilnog održavanja da izdrže **3-4 lanca**.
- Održavanje i provjeru radnih dijelova izvodimo uvijek kada testera **ne radi**.

Pravilno održavani radni dijelovi: • bezbjedan rad • dugoročna upotreba • visoki učinci rada • jeftinija proizvodnja. • **RAZMISLITE!**

- **Uprava za šume Crne Gore**
Sektor za gazdovanje šumama / Odsjek za korišćenje šuma i koncesije
Ulica Miloša Tošića bb., Pljevlja
Tel.: 052 323 578, 052 323 730
E-mail: cgsume@t-com.me / Vebsajt: www.upravazasume.me
- **Udruženje privatnih vlasnika šuma Crne Gore**
Ulica Toška i Jovana bb., Kolašin
Mob.: 067 537 705 (Miodrag Bakić, predsjednik)
E-mail: privsume@gmail.com
- **SNV Holandska razvojna organizacija Crna Gora**
Ulica Ilije Plamenca bb., Podgorica
Tel.: 020 662 146, 020 662 147 / Fax: 020 662 149
E-mail: mnuhodzic@snvworld.org / Vebsajt: www.snvbalkans.org

• Zavod za šume Slovenije, Ljubljana, publikovao je originalno izdanje ovog rada pod naslovom: »Vzdrževanje žagalnih delov motorne žage« • Copyright © 2006, Zavod za gozdove Slovenije • Copyright crnogorskog prevoda © 2010, SNV - Netherlands development organisation Montenegro • Prevedeno i reprodukovano na osnovu dozvole • Prevod i terminologija: Jurij Beguš, Franc Ferlin, Joveta Terzić i Mensura Nuhodžić • Izdavač: SNV - Holandska razvojna organizacija Crna Gora • Dizajn: Studio Ajd d.o.o., Slovenija • Štampa: Studio MOUSE d.o.o., Podgorica, 9.000 izvoda, 2010

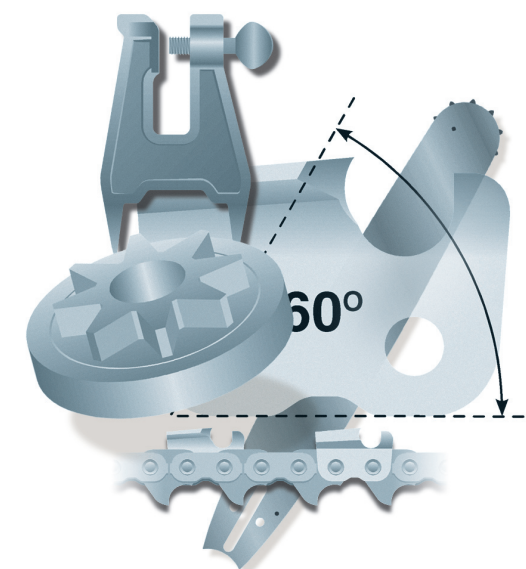
Vlada Crne Gore
UPRAVA ZA ŠUME

ZAVOD ZA GOZDOVE
SLOVENIJE

SNV
Connecting People's Capacities

Holandska razvojna organizacija
Crna Gora

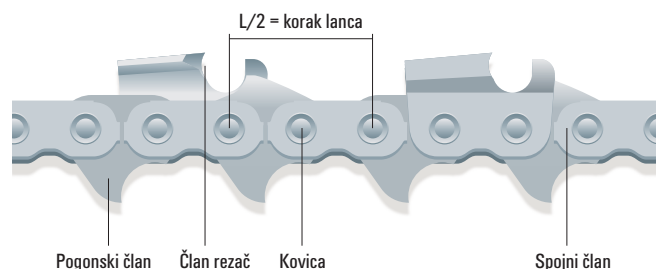

Održavanje sječivih dijelova motorne testere

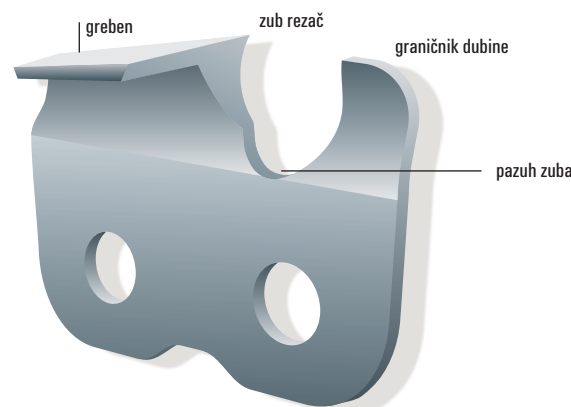
• lanac • mač • pogonski točak

Lanac

Lanac je najznačajniji dio motorne testere. Svi ostali dijelovi joj pomažu, da može da obavi svoj rad - da reže. Sastavljen je iz sledećih dijelova:

- **Pogonski članovi:** • omogućavaju kretanje lanca preko pogonskog točka • vode lanac, prenose mazivo na članke testere i na klizne površine u žlijebu mača, kojeg i čiste
- **Spojni članovi:** • sa donjim djelom klize po žlijebu mača • spajaju pogonske članove i članove rezača
- **Kovice:** • u poprečnom pravcu spajaju članove lanca
- **Rezači:** • prerezuju drvena vlakna

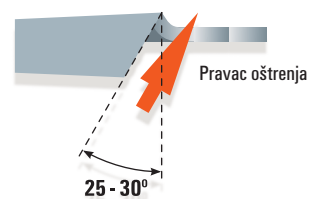
Kada kupujemo lanac potrebno je obratiti pažnju na sljedeće:

- **na korak lanca** (polovina dužine između tri uzastopne kovice), koji mora odgovarati pogonskom točku testere - oznake .325", 3/8", .404" ... zavisno od tipa testere
- **na debljinu pogonskog člana**, koji mora odgovarati širini žlijeba na maču
- **na dužinu lanca** (broj članova) u zavisnosti od mača

Oštrenje zuba rezača

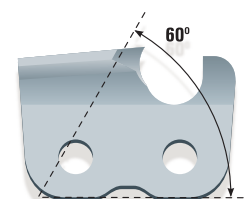
- Svi rezači moraju da budu **jednake dužine**
- Uvijek oštremo na **istom djelu** vodilice
- Oštremo **sa cijelom dužinom turpije** u pravcu od unutra prema vani
- Kod rada u šumi lanac više puta, sa nekoliko poteza samo **prioštremo**, dok temeljno oštrenje sa kontrolom uglova, dužine rezača i visine zuba strugača uradimo kod kuće
- Na turpiju treba pritiskati **ujednačeno** u smjeru **prema grebenu**, a ne prema pazuhu zuba
- Da bi postigli pravilne uglove moramo izabrati **pravu debljinu turpije**, od prilike 1/10 do 2/10 mora da bude iznad grebena rezača

Za različite rezače propisani su različiti uglovi (vidi uputstva proizvađača lanca)

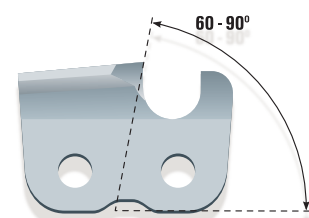
Ugao sječiva (oštrenja):

- Premali ugao** - učinak rezanja je lošiji
- Preveliki ugao** - veća je istrošenost rezača

Bočni ugao:

- Premali ugao** - rezači se suviše zadiru, zbog toga se troše brže, testera se trese
- Preveliki ugao** - rezači lošije režu, treba jače pritisknuti, veća je istrošenost lanca

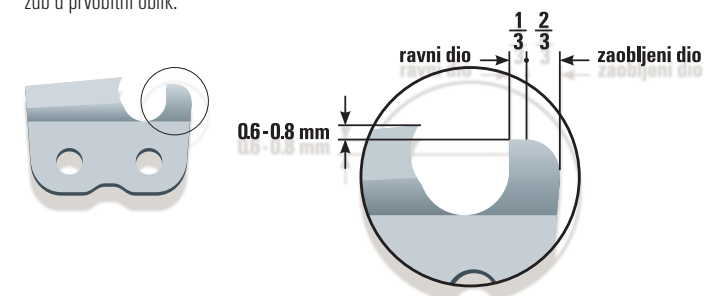

Grebenski ugao (ugao sječiva):

- Premali ugao** - tanko sječivo, brža istrošenost sječivih članova
- Preveliki ugao** - lošiji učinak, veći pritisak na testeru, brža istrošenost spojnih i pogonskih članova

Graničnik dubine

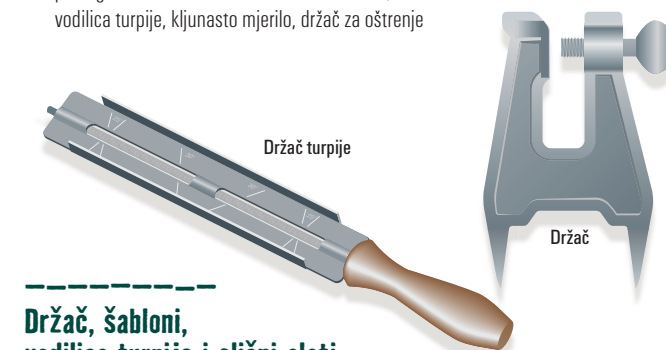
Sa njim regulišemo dubinu struganja (predrezanja), zbog čega je uvijek za 0,6 - 0,8 mm niži od zuba rezača, u zavisnosti od tipa lanca i vrste drveta. Svi zubi moraju biti iste visine, inače dolazi do tresenja. Za njihovo pravilno sniženje upotrebjavamo šablon za oštrenje i ravnu turpiju. Posle sniženja zaoblimo dubinski zub u prvobitni oblik.

Kod suviše sniženih graničnika dubine dolazi do prejakog zadiranja zuba rezača i sa tim do zapiranja i tresenja; kod premalog sniženja zubi ne stružu dovoljno i nema dovoljno učinka.

Lanac naoštremo pravilno kada:

- uvažavamo **uputstva** proizvađača
- upotrebjavamo pravilnu **tehniku** oštrenja
- izaberemo pravu **debljinu turpije** u zavisnosti od veličine i istrošenosti rezača (primer: novi lanac 3/8" do polovine oštremo sa turpijom debljine 5,5 mm, a dalje sa 5,0 mm)
- pomognemo se sa **alatom** kao što su šablon, vodilica turpije, kljunasto mjerilo, držač za oštrenje

Držač, šabloni, vodilica turpije i slični alati jeftini su i vrlo efikasn.